Ціна примірника 25 сотиків.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Народня Справа

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 43 (56) — Львів, неділя 27 жовтня 1929. — Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — Чекові конта: 408.687 і 154.130 — — Телефон 30—13

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . . 12 зол.
ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 доляри.
Гроші з краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи“ — з заграниці порученими листами.
За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.
ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 500 зол., пів стр. 260, чверть стр. 140 зол. Гроші треба посилати наперед.

Новини зі Львова.

Польські ґазети пишуть, що львівська поліція арештувала ще кількох українських студентів і студенток, підозрілих в тім, що належать до Української Військової Орґанізації. При слідстві за ті бомби поліція мала вислідити, що Стефанія Кордубівна, дочка професора Мирона Кордуби, була тою самою, що під прибраним назвиском Полі Бронфман помагала в квітні напасти на листоноша. При тім нападі поліція застрілила студента Любовича і зловила Мицика, а Поля Бронфман втікла і польські ґазети пишуть, що то була Кордубівна, яку тепер арештували. Крім того арештували ще Ярославу Клішівну, студентку торгов. школи, студентку Параску Пікасівну та студентів: Ярослава Кульчицького, Степана Царя і Володимира Гупку. Клішівну підозріває поліція, що вона переховувала револьвери і вибухові матеріяли, а Пікасівну, що передавала бомби і револьвери. Студентів підозріває, що вони по підльвівських селах аґітували за орґанізацією і плянували підпалити державний ліс у Винниках, двір у Чижках і маґазин у Винниках. Чи це правда, покаже судова розправа.

Яка буде зима?

Учений знавець погоди Пон в Німеччині віщує таку погоду в новім році:

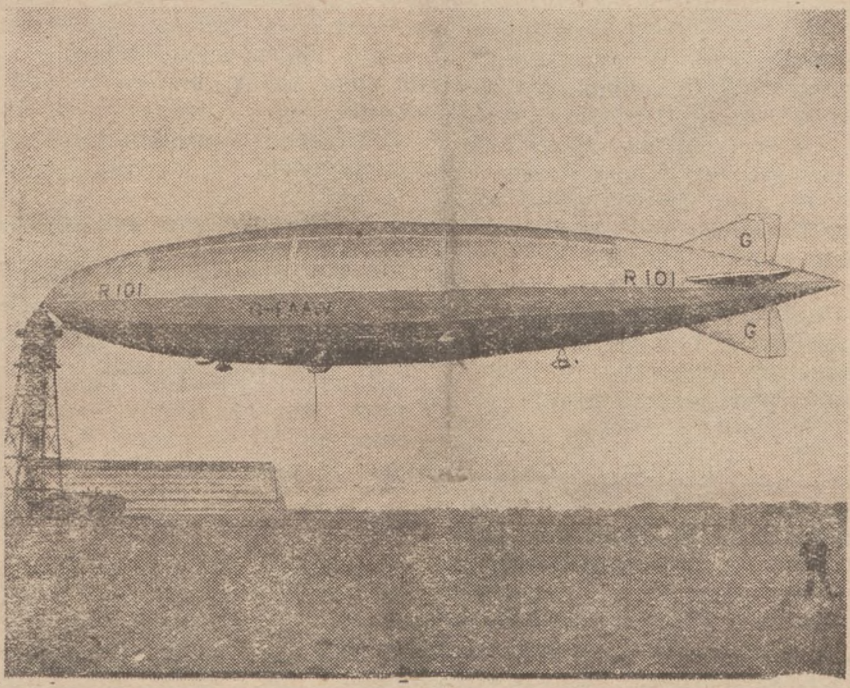
На початку січня буде падати сніг, пізніше буде зимно. Середина місяця буде гарна, мрачна, але студена. Кінець місяця буде дощевий, сніжний, бурливий.

В лютім до 16. дощ і сніг на переміну та вітер. Друга половина погідна. Лише 25 і 26 сніги, дощі і бурі.

Березень буде теплий та буде відзначатися обильними опадами: снігом і дощем на переміну.

НАЙБІЛЬШИЙ БАЛЬОН НА СВІТІ.

Анґлійці пішли тепер за прикладом німців і будують і собі великі воздушні кораблі, подібні до бальона Цепеліна. Цей бальон, що його бачимо на образку, то є власне такий новий анґлійський воздушний корабель, що є більший навіть від того німецького бальона, який недавно облетів з шістьдесятьма особами цілу землю. Цей бальон є довгий на 145 метрів і може взяти „на себе“ около 80 люда. В мирний час буде він перевозити подорожних у далекі краї, а на випадок війни може возити і бомби та кидати на чужі міста. Тут бачимо, як він у пристані причіплений до високої вежі стоїть у воздусі, бо при стяганню на землю мігби ушкодитися. До нього і всідають люди так, що їдуть віндою в гору (так як у високих каменицях або в копальнях). Як бачимо, цей бальон більше подібний до риби, як до птаха, хотяй летить воздухами. Недавно відбув він пробну подорож, а тепер вибирається за море Побачимо, чи йому вдасться то, що німецькому.

Празнуймо без алькоголю!!!

Від непамятних часів укорінився в нас звичай частувати гостий алькогольними напитками. Навіть є пословиця: „най буде з хліба шкірка, коби лиш горівки мірка“. Ніхто не звертає уваги на те, чи є що їсти, чи ні, лише коби було що пити. Справляти якусь „оказію“ без „трунку“, то навіть і мови про щось подібне не може бути. Буває так, що цілий рік не має що їсти, але на „храм“ він мусить так поставитися, щоби гості були задоволені, то значить, щоби заганяли качки, коли вийдуть з його хати.

Такий пересуд був давно і тепер є, але вже не буде. Що справді воно так не буде, то бачимо з цего, що вже деяка молодь виховується в тверезім дусі, хоч на жаль не вся. Проворніші з громадян, що розуміють яка є шкода від горівки, перестають пити; а ті, що ще пють, не мають уже майже жадної пошани у громадянському життю і саме тому вони є вже „на відході“.

Також до минувшини вже належить пересуд, що без алькоголю не можна робити празнику чи то весілля, бо приміром вже богато господарів по селах обходить празники без алькоголю. Перші леди пробиті, лиш треба крихітки доброї охоти. Та на жаль загалови далеко ще до цего, бо приміром одно село, яке має 150 чисел, прописує річно понад 6000 зол., коли брати під увагу празник, який забрав 2.100 зол., свята різдвяні і великодні, весілля, похорони і хрестини, поминаючи налогових пияків, ярмарки та проче. Отже празники пожирають найбільше гроший; тому вже найвищий час зрозуміти це і занехати ті перестарілі звичаї, які допроваджують нас до втрати і руїни. Пора вже спамятатися і не давати тисячі добровільного податку в той час, коли кождий плаче, що „нема гроший“ і на кождого звалює вину, лиш не на себе. А то якраз він сам винен, бо колиби ті гроші, які тратить неодин на горівку, дати до каси ощадности, то не один мігби знайти поміч у прикрій хвилі. Хай це буде нашим кличем: **Гроші, які ми малиби видавати на алькоголь, складаємо до каси ощадности, або купуймо за них якусь потрібну річ до хати! Кому лежить на серці добро рідні і народу, той не буде пити, щоби не нищити себе так духово, як також і матеріяльно.**

Тверезий.

Прикра новина з „Центросоюзу“.

Деякі українські часописи помістили повідомлення з Ревізійного Союзу Українських Кооператив про те, що в Центросоюзі (кооперативній гуртівні) у Львові викрила контрольна комісія значні зловживання. Два урядники Центросоюзу, Юліян Цісик, книговодець, і урядник маґазину, Александер Вонсуль, присвоїли собі, як подає Ревіз. Союз, суму 32 тисячі золотих. Цю суму оба вже звернули і їх сейчас видалено зі служби. Ревізійний Союз поручив свому інспекторови перевести в „Центросоюзі“ ревізію книг, щоби докладно, висвітлити цю прикру справу. По цій ревізії і по цілковитім висвітленню цего сумного випадку ще напишемо про це.

Пояснюйте всім, яку користь має той, хто передплачує „Народню Справу“!

Як писати рекурси

в справі буджетів?

Тепер укладають наші громадські ради буджети на 1930 рік. До нашої редакції надходять відрадні вісти, що в богатьох громадах поукладали свідомі ради деякі датки на наші українські цілі, так на сільські як і загально - національні, приміром на читальню „Просвіти“, на Луг, Сокіл, кружок „Рідної Школи“, „Сільського Господаря“,— або на Т-во „Просвіта“ і „Рідну Школу“ у Львові, на Українських Інвалідів і тому подібне.

Деякі дописувачі пишуть, що Повітові Виділи позатверджували такі видатки, але деякі й доносять, що Пов. Виділ посчеркував такі точки в буджеті, натомісць проти волі громади повкладав ріжні датки на польські цілі. Ці дописувачі запитують нас, що робити.

На цім місці щераз повторюємо, що громадська рада має право вложити в буджет усякі видатки на українські культурно - освітні і добродійні цілі, а Повітовий Виділ не має права ані счеркати тих рубрик, ані накидати громаді якісь видатки на инші цілі. Про це написав посол Володимир Целевич довшу статтю у Календарі „Народньої Справи“ Золотий Колос на стор. 137, 138 і 139. В тій статті є також взірці, як писати відклики (рекурси) проти счеркання буджету Повітовим Виділом або проти самовільного накидання громаді яких будь видатків. Щоби всі люди, які ще не мають нашого Календаря, могли це знати і використати для добра громади, переписуємо тут з Календаря взірець такого рекурсу.

Коли Повітовий Виділ счеркнув з буджету, якісь позиції, ухвалені громадською радою, або вложив у буджет громади такі видатки, на які громада не годиться, тоді один з радних ставить на найближчім засіданню внесення, аби проти цего зробити рекурс до **Воєвідського** Виділу. Громадська рада це внесення ухвалює і поручає громадській зверхности, написати і вислати.

Такий рекурс виглядає так:

До

Воєвідського Виділу

(через повітове староство)

в . . . .

Відклик громадської Ради в селі . . . . від рішення повітового виділу в справі громадського буджету, дорученого дня . . . . . Тимчасовий повітовий виділ в . . . своїм рішенням без подання причин:

1) Вичеркнув з громадського буджету в рубриці видатків підмоги на слідуючі цілі і товариства: **(тут вичисляється, на які цілі і які квоти, приміром; на „Рідну Школу“ 100 зол. на будову читальні „Просвіти“ 200 зол. і так далі.)**

2) Натомісць додав у рубриці . . . . такі видатки: **(тут вичисляється, які суми і на що вложив Пов. Виділ).**

Поступовання Повітового Виділу в . . . . є протизаконне, а з окрема стоїть в суперечности з постановою § 70 галицького громадського закону. З приводу наведеного стану справи громадська рада на підставі своєї ухвали з дня . . . . . **(тут навести дату, коли рада ухвалила внесення рекурсу)** — вирішила внести відклик до Воєвідського Виділу і просити Воєвідський Виділ о знесення ухвали повітового Виділу і о затвердження громадського буджету у формі, ухваленій громадською радою.

. . . . дня . . . .

Начальник громади

(підпис і печатка).

Коли воєвідський виділ відкине цей рекурс, то треба зараз ухвалити внесення рекурсу **до Найвищого Адміністраційного Трибуналу.** В Найвищім Адм. Трибуналі громада напевно справу виграє. Але рекурс до Трибуналу мусить уже робити адвокат і тому цей рекурс є дещо коштовний, на самі стемплі треба видати трийцяткілька золотих. Та цих коштів не треба жалувати, бо лише тим способом громада дійде свого права і вже на другий раз Повітовий Виділ не зважиться счеркати буджет і накидати свої рубрики. Польські сільські громади в західній Галичині і в цілій Польщі ніколи не дають собі змінювати буджету і дуже пильно стережуть своїх прав.

Тому, що до Трибуналу рекурс робить адвокат, не подаємо тут взірця — хоч він буде виглядати подібно, як до Воєвідського Виділу (тільки що всюди там, де в тім рекурсі є „Воєв. Виділ“ буде „Найв. Адмін. Трибунал“, а де там були слова „Пов. Виділ“, тут буде „Воєв. Виділ“). Треба лише, як дістане громада відкинений рекурс з Воєвідства, піти з тими паперами до адвоката (розуміється українця), а він усе зробить.

Увага: Рекурс до воєвідського Виділу мож писати по українськи.

Триста запомог по 120 золот.

На суму 36 тисяч золотих

Кому признаємо дальші запомоги від 293 до 300-ої?

293. Ляшкевич Гриць, Переволочна, пов. Золочів, корова впала 6. жовтня.

294. Ксенофонт Явтух, Погорільці пов. Дубно, корова впала 7. жовтня.

295. Фейло Іван, Собятин, пов. Ярослав, корова впала 9. жовтня.

296. Іванішин Василь, Гурко пов. Перемишль, корова впала 11. жовтня.

297. Ціхановський Петро, Зашків пов. Львів, корова впала 13. жовтня.

298. Зелез Григорий, Перемишль, корова впала 14. жовтня.

299. Людкевич Микола, Липиця дол. пов. Рогатин, корова впала 16. жовтня.

300. Воскресенський Василь, Білосток пов. Луцьк, корова впала 16. жовтня.

Ці всі пошкодовані в день випадку були вже принаймене по місяцеви нашими передплатниками, а їх посвідки свідчать, що вони сповнили всі умови, потрібні для одержання запомоги. Тому признаємо їм запомоги по 120 зол., з тим, що гроші (по стягненю цілорічної передплати) вишлемо за 14 днів.

Кому не можемо признати запомоги?

Бойко Іван, Лисятичі пов. Стрий мав заплачену передплату тільки до 30. серпня, а корова впала аж 10. жовтня.

Дудчук Гринько, Тулова пов. Снятин, мав заплачену передплату тільки до 30. вересня, а корова впала 11. жовтня.

Отже тому, що ці оба передплатники в день випадку не були вже нашими передплатниками, бо не відновили перед тим своєї передплати надалі, не можемо признати їм запомоги.

—o—

ПОДЯКИ

за одержану від нас запомогу прислали нам тепер такі передплатники: Т. Гамерська в Синявці пов. Любачів, — Василь Верхівський в Бродках пов. Львів, Іван Корман в Голобутові пов. Стрий, Кирило Драган в Засильній пов. Здолбунів, Трохим Кучерук в Раківці пов. Кремянець, Василь Мартинюк в Кокошинцях пов. Скалат.

———

Читання з історії України

Що діялося в Московщині від 1200 до 1613 року. Звідки взявся московський нарід?

В останнім числі писали ми, як запорожські козаки далі шарпали турків і татар і воювали з польськими панами на Україні. Польщі були козаки дуже не на руку, але вона не дуже наставала на їх знищення, бо раз, що не мала сили, цілковито знищити козаків, а по друге і сама часто потребувала їх помочі у війні з сусідами. Ми розповіли, як то запорожці, замані обіцянками польського уряду, в р. 1603 ішли Польщі на поміч проти Москви, куди поляки провадили якогось Дмитра Самозванця, щоби він став царем, а потім і сам польський король хотів стати московським царем, та це йому не вдалося.

Щоби цей похід проти Москви зрозуміти і довідатися ще инших цікавих річий, напишемо тепер коротко, що ділось в ті часи в Московщині (в Росії).

З того, що ми писали давнійше, ще на весні, знаємо, що рівночасно, як вже в 13 століттю (тому сімсот літ) упав Київ і київська держава попала під владу Литви, тоді на півночі, в тих землях, які колись також належали до української київської держави, почала виростати нова окрема держава і новий народ. Цей народ почав називатися від міста Москви, яке тоді там засновано, московським або великоруським або російським, а держава його московська або великоруська або російська.

Ми вже й писали, звідки взявся той нарід московський. На півночі з поконвіку жили фінські, чудські і монгольські племена. Згодом, як на Україну почали сунути всякі орди, печеніги, половці і татари, то нарід український з північно-східної України почав утікати на північ і там осідав та змішувався з тими племенами. А що українці були більше культурні, то в новім народі переважала спільна мова, зближена до української, московська, хотяй вдачею новий московський нарід відразу дуже ріжнився від українського. Головна ріжниця московської вдачі від української була і є та, що москалі сліпо слухали своєї державної влади і тому її дуже швидко збудували і тримали свою державу.

Якіж володарі були там з давна? Ми вже писали, що це були князі з українського роду Рюриковичів, з того самого, що княжив у Києві і в Галичі і у Львові. Тільки вже внук князя Ярослава Мудрого (а син Володимира Мономаха), Юрій званий Довгоруким, відчужився від свого роду і народу і полюбив той північний край, а вже його син Андрій, званий Боголюбський, (від села Боголюбово під Москвою, в якім Андрій проживав) так подобав собі той покірний північний нарід, що Москву уважав за столицю всеї держави Рюриковичів і навіть в р. 1167 зруйнував Київ, аби ніяке місто не загрожувало йому.

Прості потомки Андрія Боголюбського (сини, внуки і правнуки) покасували всяких удільних північних князів, так, що на цілу Московщину був завжди лише один князь, а не так, як на Україні, де було повно удільних князів, що воювали з собою. Московщина не була виставлена на такі напади орд, як Україна, і тому також московським князям було лекше втримати і поширювати свою державу. Правда, і Московщину зайняли в році 1230 татари і московські князі мусіли татарам платити данину, але вони витримали і ту неволю і діждали того часу, коли (в 15 століттю) татари розпалися і ослабли, а Москва стала вільною.

Московський нарід сильно множився і ще й зріс при кінці 14 і за ціле 15 століття через наплив дальших соток тисяч українського населення, яке втікало з України де не було ладу, і піддавалося під опіку Москви.

Московські князі з роду Руриковичів (найважніші Дмитро Донський і Іван Калита) поширили свою державу на схід і на північ і зайняли навіть вільну новгородську републику. Нарешті Іван IV званий ізза своєї жорстокости Грізним, заокруглив московську державу так що вона вже займала цілу східно-північну Европу, і почав здобувати Сибір, що колись належала до татар і инших монголів. Цей Іван Грізний почав себе називати царем і всі його наслідники звали себе царями. Він панував власне при кінці 16 століття, тоді, коли Україна була під владою Литви і Польщі і коли почалися козацько-польські війни.

На цім Івані Грізнім кінчиться родина московських володарів з роду українських князів Руриковичів. Правда, мав він ще сина Дмитра, але цей умер малим хлопцем, а між народом була чутка, що то його вбили бояри, бо боялися, що він буде такий строгий, як його

ЩО В СВІТІ ЧУВАТИ?

Останній тиждень не приніс важних політичних новин у світі. Найцікавіщі вісти надходять з

Радянського Союзу

(то є більшовицької Росії і підлеглих їй республик). Ґазети пишуть, що не тільки на Україні, звідки тепер більшовики забирають найбільше збіжа, але і в Росії бунтуються селяни і не хотять добровільно віддавати свого дорібку. За збіжа обіцювали більшовики платити грішми і товарами фабричними, але показалося, що платять дуже мало а товарів майже не мають, а як дають, то так, що селянам не виплачується „шкіра за виправку“. Між більшовицькими діячами є вже й такі, що не годяться на таку політику уряду, яка все селянство настроює ворожо до більшовиків, і вони стараються переконати теперішного верховода Сталіна, аби змінив ту політику.

Сталін, що як секретар головного комуністичного комітету дійсно є найбільшим паном у Росії і на всі більшовицькі республики, вже й сам бачить, що загнався за далеко, і тепер є чутка, що він хоче зречися свого уряду і виїхати десь лічитися, бо каже, що хорий. Так звичайно кінчать своє панування всякі великі політики по всіх державах. Як бачить, що вже не витримає і що його політика не приносить добра, то не жде, аби його скасували, але сам „гонорово“ уступає, кажучи, що „хорий“.

Цікаво, що недавно Троцкий, якого — як відомо — більшовики прогнали з Росії, написав з Туреччини до Сталіна, що хоче покаятися і назад вернутися до Росії і до комуністів. Але Сталін якось не хоче його приймити, видко, що боїться хитрости Троцкого, який, діставшись назад до Москви, мігби скинути Сталіна силоміць і завести инший лад.

Та не лише Троцкому не вірить Сталін і взагалі ті, що тепер панують в Росії і на Україні, вони не вірять вже навіть деяким своїм послам, яких повисилали по европейських державах як своїх представникіа. Тепер **хотять** приміром **відкликати назад свого посла з Парижа** Довгалевського, за те, що він подавав їм неправдиві звіти (рапорти) про діяльність посольських урядників, а головно про того Бєсядовського, якого чекіст Роземан недавно хотів арештувати і вивезти до Москви. **Так само** більшовицького **посла в Берліні, Крестінского, хотять відкликати.** Через те, що він допустив до того, аби німці змовлялися з французами проти більшовиків (про це ми писали недавно), а так само за те, що жінка того Крестінского жиє занадто по панськи і в великій приязни з послами инших держав, головно Франції та Італії.

А що ті урядники по більшовицьких посольствам **справді не дуже вірні своїм хлібодавцям,** то видно з того, що тепер сталося з тим заступником посла в Парижі, Бєсядовским. Доки його не чіпали і добре платили, то він служив більшовикам, а коли хотіли потягнути його за якісь справи до відвічальности, то він відразу зробився їх ворогом і тепер під опікою французької поліції виговорює на більшовиків і вже звязався з Керенським, який у Парижі мріє про скасовання комуністичної влади в Росії.

І в самій Росії і на Україні і по инших комуністичнпх республиках, які Москва тримає силою в своїх руках, діються такі річи, які свідчать, що ніхто не служить більшовикам радо, з охоти, лише з конечности і страху. А як так, то вже зле. Тепер приміром **ішла „чистка“ комуністичної партії,** то значить, що головачі повикидали з партії богато людей, про яких пересвідчилися, що вони вступили до партії лише, аби дістати добру посаду і бути безпечним. Недавно знову **арештували около тисячу залізничних урядників** на Україні і в Росії, бо показалося, що залізниці стали по стороні селян і робили так, аби то зареквіроване збіже не дісталося так скоро до Москви.

Про те, що діється на Україн під більшовиками, пишемо окремо в статейці „Вісти з України“. А з тої статейки виходить, що українські селяни дуже терплять під московською владою і вже терпець їм рветься. А більшовики з Москви, які все приказують тому ніби українському урядови, не хотять за жадну ціну пустити Україну зі своїх рук, бо вони хотять годувати Москву українським хлібом. Тож не диво, що переслідують усякий прояв національного руху на Україні і арештують на право і на ліво.

В українськім уряді в Харкові засідають самі вірні слуги Москви, а хочби й трапився між ними який Українець не тільки родом але і душею, то зараз запроторилиби його, так як перед трьома роками комісаря нар. освіти Шумського, що смів упімнутися в Москви за більші права для України.

Цего тижня появилася у всіх ґазетах світа цікава новинка, про те, що **ніби то бувший російський цар Микола II жиє,** і вся його родина жиє, лише згинув престолонаслідник Олексій. Це мав зізнати в Берліні бувший секретар царя. Секретар каже, що ніби то ті більшовики, які в липні 1918 р. дістали приказ розстріляти царя (в місті Єкатеринбурґу), порозстрілювали замісць нього і його жінки та дочок, якихось инших людий, а його сховали і цар з родиною живе, лише секретар не хоче сказати, де. Та це все виглядає **на байку,** бо є більше свідків, що царя і його родину таки розстріляли і спалили на попіл.

Чехи

святкували недавно 1000-літну річницю скріплення чеської держави, бо якраз 18. вересня 1929 року минуло тисячу літ, як (в р. 929) мученичою смертю вмер чеський князь Вячеслав (Вацлав). Цей князь поширив у Чехії християнську віру і скріпив молоду чеську державу. Иого вбив 18. вересня 929 року рідний брат Болеслав. Церков приняла Вячеслава в ряди святих а чехи уважають його своїм державним опікуном і покровителем (патроном). Врочистости в честь Вячеслава тривали від червня до кінця вересня і закінчилися великими парадами в Празі, де є гарний памятник Вячеслава і де — в храмі св. Віта — переховується до нині корона і скиптр св. Вячеслава. Ця корона і инші клейноти були виставлені на кілька днів і всі могли їх оглядати, а потім знову сховано їх до скарбниці, яка замикається на 14 ключів. — Вартоби і нам так час від часу святкувати річницю наших великих князів, таких як приміром князь Володимир, що подібно, як чеський Вячеслав, завів на Україні християнську віру а Україну зробив могучою державою, кращою, як була перед ним і по нім. В такі врочисті дні нарід переноситься гадкою в давні славні часи і черпає з них відраду й отуху в теперішній скруті та надію на будуче.

На чесько-мадярській границі

була недавно якась перестрілка, мадярські вояки стріляли до чеських і одного зранили. Це свідчить, що Чехословаччина живе з Мадярщиною, як пес з котом. Мадяри чуються покривджені, що чехи загарбали богато земель, на яких мадяри є в більшости. І недавно сам **чеський президент Масарик сказав,** що ту справу треба полагодити мирно і змінити границю так, аби ті землі, де мадярів є більше, як половина населення, вернули до Угорщини. Цей висказ Масарика дуже цікавий. Як у Парижі укладали побідні держави границі, то казали, що вони несміють бути змінені. А тепер говориться, що деякі треба і муситься змінити. Виходить, що нічо не є вічне і що й границі позміняються, як за то хтось буде відважно вломинатися. Ще не одна зміна буде з тими границями і не одній державі ще відріжуть кусень тої землі, яка їй не належиться.

З Палестини

доносять, що там далі трапляються випадки, що араби нападають на жидів, а жиди на арабів. Араби зачали недавно ґенеральний (загальний) страйк в цілій Палестині на знак протесту проти жидівських привілеїв і протекції. Всі пишуть, що Анґлія буде примушена дати арабам всі права, які мають жиди, а тоді жиди будуть бідні. Анґлійські війська розоружують жидів і арабів, а це жидів дуже обурює, вони хотілиби, аби арабам відібрати зброю, а жидам лишити, бо тоді узброєна горстка жидів моглаби справді панувати над більшістю арабів. Але діється противно. Жиди остають без зброї, а араби дістають кріси від своїх земляків зза Иордану, де є свобідна арабська держава. Тепер у Єрусалимі всі тюрми переповнені арештованими арабами, яких судять анґлійські суди за напади на жидів. Жиди дуже люті, що арабів не засуджують остро, лише на кару вязниці, від кількох місяців до кількох літ. Що араби не бояться жидів ні анґлійців і що уважають себе панами Палестини, свідчать їх відважні відповіди перед судом. Приміром коли одного араба запитав судія, чи він не знає, що в Палестині не вільно носити зброї без дозволу влади, то араб відповів: — „Пане судіє, я не знав, що тут є Палестина!“

Що нового в Польщі?

„Одинка“ (партія прихильна урядови і Пілсудскому) **нараджується** над чимось та все тримає в тайні. Є чутка, що **сойм мають скликати** в перших днях листопада.

Ґазети донесли, що на польськім Поморю, в Бидґощі і в Торуню арештувала поліція кільканайцять поморських німців і перевела кілька ревізій, також і в клюбі німецьких послів. Поліція домагається, аби сойм позволив арештувати німецького посла Ґребе. За що тут пішло, ще не знати. Одні кажуть, що за політику, а другі, що за якісь надужиття.

Польські ґазети доносять, що білоруські посли вислали тепер до

батько. Тому по Івані Грізнім починаються спори між московськими боярами, бо кождий хотів стати царем. Настає великий безлад і в Москві не було кілька літ царя. Тоді з Росії втік до Польші якийсь молодий чернець і почав голосити, що він є тим Дмитром сином Івана Грізного, і що то вбили другого хлопця, а він уратувався. Польські пани були тому раді і помогли цему Дмитрови зібрати військо, а козаків власне запросили на поміч і здобули Москву. Дмитро Самозванець (званий так тому, що „сам себе назвав“ потомком Грізного) став царем, але був ним лише кілька місяців.

Москалі небаром пізнали, що це обманець, а крім того він дав великі права полякам і хотів завести латинську віру в Москві. Тому його вбили. Потім ішов на Москву ще другий Дмитро, а нарешті польський король, хотів стати царем — а в тім усім помагали Польщі козаки. Аж в році 1613 московські бояри погодилися, прогнали поляків з Москви, а самі вибрали собі царя Михайла Романова, бо він був свояком жінки Івана Грізного, Анастазії Романової. Цей рід царів Романових панував уже в Росії від 1613 аж до 1917 р., а останнього царя з того роду Миколу II розстріляли більшовики в Єкатиринбурґу в липні 1918 року.

Пізнавши отак коротко історію Московщини до 1613 року, бачимо, що москалі то нарід зовсім инший, як Українці, і богато молодший від українського. Бо тоді, коли українці мали вже свою державу (від 8 століття), про москалів ще й чутки не було. І коли деякі москалі говорять, що наша мова то московське „наречіе“, а наш народ, то московське „племя„, то це чиста і очевидна історична брехня. Впрочім і розумні москалі признають, що український нарід є відрубним окремим народом, і сама Московська Академія Наук ще перед війною проголосила, що українська мова це окрема самостійна мова, а не якесь „наречіе“. Тому дивно, що ще й нині трапляються між українським народом такі люди (звані „кацапи“ або „москвофіли“), які кажуть, що ми а москалі то один нарід. Ці люди хиба сліпі і тому треба їх усвідомлювати. Бо це так, якби хто говорив що курка і качка то один рід птиці.

На другий раз будемо писати далі, що діялося на Україні по 1616 році, коли на Січі появився гетьман Петро Конашевич Сагайдачний.

—o—

Союзу Народів у Женеві велике письмо, в якім точно описали, як жиється білоруському народови під Польщею. Польські ґазети пишуть, що цей лист (меморіял) білорусинів містить скаргу на Польщу і точно обговорює господарське і політичне положення білорусинів під Польщею. Зокрема пишеться там про кольонізацію „кресів“, про поступовання з білоруськими школами, з церквою, з самоуправою громад і так далі.

З неменшим обуренням пишуть польські ґазети про те, що новий

литовський голова міністрів

Тобіяліс нічим не ріжниться від свого попередника, Вальдемараса. Так само і Тобіяліс, як колись його попередник, сказав якось промову, що Литва не зрікається Вильна і не змінить своєї **політики**.

Недавно литовці святкували день жалоби на память того, що тому 7 літ втратили Вильно.

—o—

Робітники страйкують, а партії гризуться.

Ми писали, що недавно застрайкували сільські деревельні робітники, головнс лісові візники, в Богородчанщині. Ми дуже тішимося, коли чуємо, що десь селяни й робітники спільно й однодушно обстають за своє право, не дають себе визискувати і здобувають собі кращу винадгороду за свою важку працю. Не можемо нічого мати і проти тої партії, яка справді щиро орґанізувалаби покривджених і помагалаби їм, дійти до свого права. Але що сказати на це, коли раптом кілька партій зачинають вихвалюватися і кричати, що то вони опікуються тим страйком і робітниками, і так сваряться, що вже і про страйк мало що пишуть, а за те виливають собі одна другій на голову помиї і підносить кожда свої заслуги? Приміром в цім випадку страйку в Богородчанщині: дві партії жеруться за те, хто зорґанізував і хто орудує робітниками в Богородчанщині. А як це виглядає, видно з сельробівського часопису „Сельроб“ і радикального „Громадський Голос“.

„Сельроб“ в ч. 140 пише м. и.:

„Всі фірмани за ініціятивою Сельроб-єдности приступили до підготовчої акції... та приступили до самої боротьби“. — Виписавши, що радикали в Богородчанщині „повсихали“, а всі переходять до сельробів, кінчить: „Так то помалу спадає селянам радикальна полуда з очий і на страйковій акції переконуються, що радикальні провідники... запродують селянські інтереси капіталістам“.

Подібне виписує „Сельроб“ в. ч. 142.

А „Громадський Голос“ в ч. 39 пише м. и.

„Страйковій акції шкодять сельроби, сіючи недовіря до соціялістів-радикалів, які перші в повіті взялися за акцію поправи долі деревельних робітників.

Смішна є та писанина сельробів, які хочуть себе представити, як таких, що ведуть провід у страйку, Це все неправда. В Богородчанщині сельробів, як кіт наплакав, а цей самотний сельроб, син коршмаря, що сидить у коршмі в Богородчанах, хіба стільки помагає у тій боротьбі, що колодою висить справжнім працюючим у ногах“.

Подібно пише „Гр. Голос“ в ч. 40., де впевнює, що: „В наслідок їх (сельробів) невідповідальної тактики.... в кількох місцях є страйколоми“.

Читаючи оце, руки заломиш і питаєш: Хто бреше, а хто каже правду? І хто хоче на боротьбі бідних людий за кращу долю — спекти свою партійну печеню?

І як той бідний робітник має в тім баламутстві порозуміти, хто його приятель, а хто ворії? Ми думаємо, що сільському чи міському робітникови - українцеви щиро бащає добра і щиро поможе кождий свідомий українець без ріжниці партій. І думаємо, що селянам і робітникам тільки тоді вдасться вибороти кращу долю і краші умови праці, коли той робітник і селянин усвідомиться національно і не буде надіятися, що йому поможе польський чи жидівський робітник, або такий „діяч“, що кличе їх до клясового освідомлення, а занедбує національне. В нашім положенню національна свідомість є підставою і клясової. Лише національно свідомі і не поділені на партії робітники й селяни зуміють зорґанізуватися в одну, могучу національну орґанізацію, в якій дуже скоро і успішно поправилиби свою долю. Про це будемо ще писати.

Що чувати в нашім селі

ДЕ БУЛИ ВІЧА?

ВІЧЕ В СПРАВІ УРЯДНИКІВ Українців позбавлених посади — відбулося у Львові в неділю 13-го жовтня, на яке прибули також наші люди з провінції. За промову посла Целевича поліція розвязала віче і опорожнила салю, неоглядаючися на домагання послів, що вони звичайне віче перемінюють на посольське справоздавче. Потім позволили на посольське віче, але воно вже не віебулося тому, що поліція розігнала людий з салі. Небаром посли Біляк і Целевич видадуть окреме повідомлення в справі урядників-українців без служби і поучать їх, що мають робити під теперішню хвилю

СОКАЛЬЩИНА: 6-го жовтня відбулося в Сокалі політичне віче, скликане Повітовим Народнім Комітетом, на яке прибули великі маси селянства не тільки зі Сокальщини і Белзчини, але також Волині і Холмщини. Це віче було гідним свідоцтвом сили і свідомости українського населення, гідною відповіддю тим, котрі бажалиб його розбити і знищити. В тім дні промовив пророчисто український селянин, хто йому ворії, а хто приятель. Здав він іспит не лише перед представниками національного руху, але і виміг для себе пошанівок і подив в чужих. Це говорила маса, говорив сам Народ, а мова ця була пророчиста і достойна. Так говорить не тільки свідомий своїх стремлінь і прав, але передовсім цей, котрому чуже почуття рабства, в кого є почуття гідности і сили. Вічем проводив посол др. Дм. Левицький Промовляли посли: І. Ліщинський, С. Кузик, Д. Паліїв і В. Кохан.

РАВЩИНА: Дня 15-го вересня відбув посол Кохан посольське віче в Забірю, равського повіту. На віче прийшли сотки громадян і не зважаючи на пізну пору в ночі затрималися до кінця, щоби вислухати порад і вказівок. Передовсім скаржилися люди на безпримірне здирство поблизьких власників дібр, котрі вимагають від селян прим. за пасовисько для одної штуки рогатини аж 32 днів відрібку. Проти такого страшного здирства, громаді тим важше боронитися, бо не має свойого власного пасовиска. На тім тлі виростають вічно непорозуміння між громадою а дідичами. Громада Забіре є одною з найбільш національно свідомих равського повіту, однак під господарським зглядом дуже бідна а це в наслідок страшного роздроблення і невидайности ґрунтів. Всетаки є надія, що при солідній праці в товариствах, які в селі повстали, дасться богато дечого направити.

ТУРЧАНЩИНА: Дня 18-го вересня відбувся в Турці Повітовий Народній Зїзд. Забирали слово не тільки священники, але також і селяни, що особливо належить на цьому місці піднести.

ЛЮБАЧІВЩИНА: Дня 21-го вересня відбув посол Кохан довірочну нараду в селі Запалові любачівського повіту. Старостово в Любачеві заборонило послови відбули справоздавчі посольські віча в Запалові, Бігалях Кудровиці самій, Сухій волі, Любачеві і Башні.

———

Долгомостиска, пов. Мостиска. Наш управитель школи М. Вйонцек мимо того, що наша школа не має жадного „Патрона“, уряджує з шкільною дітворою кождого 28 дня в місяці якесь свято для почести властительки дібр Долгомостиск. Того дня дітвора під провідництвом учителів удаєся до гробівця сина тої властительки і там відправляють молитви. Діється то кождого місяця без огляду на погоду і пору року; і минувшої страшної зими проваджено діти примусово до гробівця, котрий є на поли на горбі віддаленім від школи около двох кільометрів. В так страшні морози і сніги шкільні діти примусово мерзли і губили книжки Крім тих місячних свят уряджує собі польовання спільно з обшаром двірским. І так день 29. січня 1929 р. був днем науки шкільної а „керовник“ школи їздив по полях саньми двірськими в годинах наукових зі стрільбою в руці і брав завзято участь в польовзню. На це є свідки П. Вйонцек видає гроші на відомі і невідомі річи, як то мало місце в р. 1926 і 1927, в котрих то літах переступив самовільно буджет шкільний в високости 500 зл. і на засіданню Громадської Ради убивався завзято, щоби цокриття повисших видатків в квоті 500 вставити і ухвалити до буджету шкільного на рік 1929/30

В р. 1928 в перших днях лютого діти шкільні в часі морозу босі мили підлогу в шкільній салі, а рівнож і в біжучім році діти шкільні перед сподіваним приїздом інспектора в городі шкільнім мили лавки шкільні.

Управитель побиває діти шкільні, стиснувши руки в кулаки, бє і штуркає рівномірно і рівночасно в груди і плечі уживаючи правдоподібно тої практики, щоби діти сильнійше відчули біль. В такий спосіб побив Михайла Ціцюрку, сина Миколи, Гусара Антона с. бл. п. Антона і Козака Антона с. Івана, котрий тепер хорує на груди. За прикладом управителя школи ідуть і підвладні сили, прим. п. Еміля Белзівна побила аж до синьців діти шкільні в віку від 7 літ до 9. Як собі пригадуєте з „Народньої Справи“ побила Зофію Білобрам д. Антона і Стефанію Козак д. Івана. Справа оперлася в суді в Судовій Вишни, де діти зі слезами в очах зізнавали правду, як їх учителька побила і як „керовник“ школи в часі, коли інспектор розпитував про це шкільні діти, стоячи за плечами тогож інспектора, махав головою і грозив руками, щоби дітвора не давала обтяжуючих зізнань. Він же намавляв дітвору шкільну до фальшивих зізнань і так намавляв Гусара Антона с. бл. п. Антона щоби той твердив, що „керовник“ школи ніколи не давав йому жадних штовханьців, обіцюючи йому за то виставити добре свідоцтво. Родичі дітий внесли зажалення до властий о вислідження правди і поучення того директора школи.

Переходячий сусід.

———

Лісми, п. Белза. Успіхи і перепони. У нас почалася живіща просвітня праця, коли побудовано „Церковно-Народний Дім“ з просторою салею і сценою на театральні вистави і концерти. Дня 7. липня заходом читальні „Просвіти“ відбувся концерт в честь нашого народнього пророка Т. Шевченка. По відспіванню „Заповіту“, виголосив о. парох Ріпецький гарну приступну промову про значіння творів Шевченка для нашого народу. Мішаний хор під управою Л. Шаварського, місц. дяка, відспівав вязанку стрілецьких і народніх пісень. Члени читальні М. Хорташко, Т. Фоґа, І. Шелемей і М. Хорташко виголосили декламації зі зрозумінням і чуттям. Коли по укінченню концерту учасники заспівали національний гимн, поліцай зі Жнятина почав переривати, одначе учасники концерту спокійно докінчили спів гимну та підбадьорені на дусі розійшлися домів. В останніх двох місяцях відбулася на нашій сцені ціла низка театральних вистав. Місцевий аматорський гурток відограв драмат. штуку: „Пещена дитина“. За удачне виведення цеї вистави належиться повне признання пані Е. Ріпецькій. Три вистави: „За друзі свої“, „Пошились в дурні“ і „Батраки“ дав амат. гурток з поблизького холмського села Новосілок. По виставі „За друзі свої“ відспівав міш. хор з Новосілок під управою С. Прокопа вязанку народніх пісень. Аматори з Костяшина дали виставу „Невольник“ та гарно вивязалася зі свойого завдання. Дня 15. вересня відограв амат. гурток з Гільча народну штуку: „Ой не ходи Грицю“. Вистава випала зовсім удатно завдяки великому трудови п. Т. Багнюка, начальника громади і дяка в Гільчу, який радо помагає на полі культурно-освітної

праці. Коли в цім році читальня в Лісках діждалася вигідного приміщення та почалася живіща просвітня робота, Старостао в Сокалі з кінцем квітня застановило читальню та зажадало поіменного спису членів. На основі цего спису почала поліція робити провірку членів та казала підписуватися тим членам, які ще вкладки не вплатили. Хоч читальня має 106 членів, які до часу застановлення читальні вплатили членську вкладку, Старостао досі не позволило ще відновити діяльности читальні. Маємо управителя школи, який ворожо відноситься до всего українського та недавно казав школяреви вдерти з громадського дому оповіщення про справоздавче віче наших послів, яке відбулося в Сокалі дня 6. жовтня. Чому він не проситься на посаду там, де булоби йому „приємнійше"?

Один зі свідомих

Село Тараканів на Дубенщині. Чи де є таке село як наше, сам не знаю. Уже три роки провадиться в нашім селі комасація ґрунту і ніяк не можна того кінця дочекатись, але як його дочекатись, коли в громаді таке безладдя, що соромно писати. Але треба, щоб і другі люди знали та недопускались у себе до такого сорому. Наприклад де є дві громаді? а в нас є! Де є дві раді по комасації? а в нас є! Так що до того пословиця каже: „де дві господині, там хата неметена". Ото дотого в нашім селі дійшло а все то завдяки таким людям, що всю роботу провадять до розбиття цілої громади. А громада терпить на тім та чекає нарізки хуторів. Але як видно було 1. Х. ц. р. приїхав старший землемір для перевірки та зажадав зібрати раду. Ото і прийшла одна рада, кілька осіб „Наділових", як вони себе величають, і було видно по них, що добре сьорбнули в Тобулки, чи де інде, - алькоголю бо зараз таки почали дрімати, слухаючи пояснень землеміра. А однн радний і нечув, як зробив таке таки в канцелярії, що соромно писати.

Є ще в нашім селі „вальцовий млин", котрий дає величезний дохід для громади, але і на тім також нема згоди, бо ті розбивачі єдности в Громаді кажуть, що то дохід тілько „наділових", а другі кажуть, що то цілої Громади, і ведуть поміж собою сварку, а „полномочені" кілька осіб з орендарів грошики стягають та чарочку попивають, не скажу, що за громадське, боже борони, але грішми користають, а громада немає до канцелярії дров і нафти купить та прислугу заплатить.

Шановна Громадо, заклинаю вас усіх, скинути тих „полномочених" та зняти з них образунок і вибрати других, котрі напевно небудуть гроші віддавати Тобулці за алькоголь, якому якось ніяка влада не боронить розпивать людий. Переберіть раду та кінчайте комасацію, то буде кінець.

Селянин.

Хочеся йому паради. З Молодькова, пов. Надвірна пише нам чесний чоловік, що в селі йде до гіршого. Колись жила читальня і кооператива, а тепер управа віддала склеп у чужі руки, бо не могла собі ради дати, а читальня заснула, бо голова читальні пішов иншими дорогами. Тепер збирає молодіж на якусь чужу параду, яка малаби відбутися 27. жовтня. За це якийсь високий станиславівський урядник дав йому, війтови і писареви по кілька золотих на пиво. Ой, Василю, Василю, де ваш гонор? Та вам бути головою читальні?

Увага від Редакції: Чомуж того Василя далі тримають головою, а не виберуть иншого? Як один взлудить, то ще не пиши „пропало"! — Вірш не містимо, бо хоч добрий, але бувби сконфіскований.

—о—

Переписка і всякі поради

Асекурація парохіяльних будинків. В 42. числі ми подали, що асекурацію парохіяльних будинків платить парох. На це дістаємо з Консисторії вияснення, що асекурацію платить Парохіяльна Рада (Комітет) з церковного майна, а в тернопільскім воєвідстві уряд громадський. Також конкуренції на будову школи парох не підлягає.

Присілок Площа хоче оснувати кооперативу. Зверніться в тій справі до Ревізійного Союзу Україн. Кооператив у Львові вул. Словацького ч. 14. ІІІ. та попросіть, аби вислали вам потрібні папери і точне поучення як основується кооперативу. Союз все то вам надішле. Для основання потрібно принайменше 10 осіб.

І. Ш. Урич. Просимо не дивуватися, що знимка ще не поміщена. Знимок маємо тепер 43, отже та, що прийшла сьогодні, може бути поміщена за — 43 тижні! Ваша прийшла в липні, за кілька тижнів прийде на чергу. — В справі позичок інвалідам — зверніться за поясненням до „УКТОДІ" Львів, Руська 3.

Пересилаємо почтою непоміщені знимки і просимо о кращі (виразнійщі) до таких сіл: Коцюбинчики (Луг), Хлівчани (Луг), Вербовець (Виділ чит.) Чижиків (хор — дуже красний, але невиразний, знимка мусить бути чорна, блискуча), Ілавче, Товмачик, Зарудинці (Гурток), Млинки (хор), Кольонна. Декому ми вже висилали передше.

Дописувач з Блюдник коло Станиславова. Про ту параду, в якій-як пишете, „пописався" і ваш Луг, не можемо писати, бо шкода нам газети; моглиби сконфіскувати.

Жертви. В Стрілківцях пов. Борщів зібрав 28. серпня на святі коло памятника Поляглих за волю Василь Стецко 13.49 зол. і вислав їх через нашу Редакцію для Українських Інвалідів. — Андрух Папроцький з Фарлеївки пов. Золочів зібрав на хрестинах у Максима Пронишиного 2.25 зол. на Укр. Інвалідів

На „Рідну Школу" прислав Микола Яцко, муж довіря „Нар. Справи" в Маняві 2 зол., які мав собі стягнути за розпродажу „Золотого Колосу".

Хто надав 9/Х. в Варяжі 3 зол. і не подав своєї адреси, проситься повідомити адміністрацію.

Голешів пов. Жидачів. Просимо це написати звичайно, що злого зробив той чоловік для села, і підписатися, тоді помістимо. Вірш не злий, але на опис того факту за довгай і віршом не пишеться звичайних дописів — хиба якусь одну цікаву пригоду.

В. Б. Жапалів. Ваші цінні уваги вихористаєм.

Дописувач з Ілинець нарікає на громадського секретаря, що не рад бідним людям помогти, лише рад „урядувати" для тих жінок, що їх чоловіки в Америці, — тай частенько в Гершка пересиджує.

Ст. Лом. Тяпче. Малій доні дякує І. Сорокатий за поздоровлення і щиро їй кланя ться.

Хтось з Александрії п. Рівне. Не можемо прочитати Вашого листа.

Автор вірша з Журавна. Просимо це написати як звичайну допись.

НОВИНКИ.

КАЛЄНДАР НА ТИЖДЕНЬ.

Жовтень 27—31.

27. Неділя, 18 по С. Параскевії († Параскевії)
28. Понеділок, Лукіяна, Евфимія
29. Второк, Льонгина сот.
30. Середа, Андрея, Осії
31, Четвер, Луки ап.

Листопад 1—2

1. Пятниця, Иоіля прор.
2. Субота, Артемія.

Увага. Свята в скобках (—) є тілько православні, а всі инші спільні для українців — католиків і православних.

Зміни місяця.

Нів 1. листопада, повня буде 17. листопада.

Як нарід приповідає

— Не проси в Бога хліба, але здоровля.

— Хорому і весна не мила.

— Добрим людям добре спиться.

— У нелюбої куми не смачні і пироги.

—о—

— Фальшиві міри і ваги. У Львові сконфіскував уряд мір і ваг понад сто ваг і тягарців, бо показалося, що вони фальшиві. Ці ваги були головно по склепах в Ринку, а що діється на передмістях, а що на провінції?

— Не вірте аґентови. По краю їздить агент Ян Фольварчни і збирає еміґрантів до Каліфорнії, Канади і Панами. Рівночасно жадає задатку 10 долярів на еміґраційний дім в Кольон. Еміґраційний уряд перестерігає людий, аби невірили тому аґентови, бо земля, куди Фольварчин хоче висилати людий, не надається під господарську управу. Часть її є залита водою, а решта така лиха, що нічого там не росте. Побирання 10 долярів на еміграційний дім це чистий обман.

— Пожежа. В Кутах пов. Золочів згоріло 8 стоділ, в яких містилось понад 300 кіп збіжа та 50 фір сіна, 2 стайні та возівня. Погоріли майже всі господарські знаряди а одному господареви згорів матеріял, приготований на хату. Збіже, паша та знаряди необезпечені. Шкода доходить до 30·000 зол. На ратунок перші прибули з сикавкою Соколи з Цішок, відтак Соколи з Кадлубиск та пожарна сторожа з Олеська.

— Де наші лікарі? Один знайомий пише до Редакції: „Прошу помістити в ґазеті такий заклик до наших лікарів - українців у Львові тай по инших містах, аби оголосили в „Народній Справі" свої адреси і чи ординують також в свята. Наші селяни приїзджають приміром до Львова і шукають свого доктора, а тут годі найти. А кождий пішовби радше до свого, як до чужого, бо і довіря більше має і краще зможе розповісти про свою хоробу. Дотепер знаємо лише, де мещкає др. Панчишин, Дзерович і Прийма, про инших нічого не знати. А ходить тут головно о спеціялістів від ока, уха, скірних, горла, носа і жіночих хоріб. Знаємо, що є кілька лікарок-українок у Львові і до них радо удавалисяб наші жінки, але чи бодай одна оголошується в приступній для селян ґазеті? А цим зробилиби добро і людям і мабудь собі. Варто, аби подали в ґазеті, **де мешкають і коли ординують і які хороби лічать**".

— Злочини і випадки. В місточку Красучин підчас жидівського судного дня, як всі жиди молилися в божниці, в одній хаті перевернулася запалена свічка і счинила пожар, від якого спалилося пів місточка. Вув це правдивий судний день для красучинських жидів.—В Заліщиках старих підпалив Іван Мулик забудовання своєї другої жінки та заподіяв шкоду 20 тисяч золотих.—В Курівцях, п. Тернопіль, найшов 16-літний парубчак ґранат з часів війни та став його розбирати. Ґранат вибух та розірвав хлопця на кусні. В селі Шпільчина п. Бібрка напало пятьох бандитів на коршму і ограбили коршмаря. Поліція уладила погоню за бандитами і всіх їх зловила в лісі коло Підгородища. — Людвик Онишкевич в Бориславі застрілив свою жінку Юстину, за те, що вона зраджувала його. Потім зголосився сам на поліції. — В Бірку Новім пов. Ряшів обступила поліція бандита Н. Садловского, що сховався до шопи і довго відстрілювався. Коли вже був ранений - в ногу і бачив що не втіче, дав собі кульку в лоб. Оттак по собачому кінчать ті, що пускаються на легкий злодійський хліб.—В Мечищові, п. Бережани, арештовано парцеляційний комітет. Той комітет з трьох людий мав закупити 1400 моргів ґрунту і ліса та пізнійше розпарцелювати між 82 спільників. Але тому, що квмітетові потайки продавали дерево з ліса і продали трохи землі та тут і самі мали добре заробити зі шкодою для спільників, всіх комітетових арештовано.—В Тернополи арештовано листоноса Кандру за те, що отвирав листи з Америки і вибирав доляри, а листи нищив., В Остапківцях пов. Коломия, зарізав косою Михайло Охрим Дмитра Яцика. Вони були собі шваґри, бо поженилися з двома сестрами і жили в одним господарстві. Пішло їм за маєток жінок і це Михайла так засліпило, що згубив чоловіка.

— „Манко" в громадській касі. В Панівцях пов. Борщів зревідував люстратор громадську касу і ствердив, що бракує 3500 золотих. Так пишуть польські ґазети. Ми про це не маємо з Панівців ніякої дописи.

— Підпали. В Цикові пов. Золочів згоріли три господарства. Слідство виказує, що огень підложив якийсь Весоловський з пімсти. Його арештували. — В Топорові пов. Радехів згоріла хата Івана Разіка, так само підозрівають, що хтось підпалив.

— З яких повітів не можна вивозити худоби і свиний. З таких повітів заборонено вивозити ратичну худобину, бо там шириться пríщиця: з Коломиї, Косова, Надвірної. Не можна вивозити лише свиний з Ніска, Гусятина, Тернополя, бо там шириться пошесть помору серед свиний.

— Неоплачених листів вже почта не доручує. Ще з австрійських часів був принятий на почтових урядах звичай, що почта доручала неоплачені листи і картки тим, до кого вони були адресовані, за те побирала подвійну оплату, наприклад пів золотого за звичайний лист, 30 ґрошів за картку. Тепер міністерство почт і телеґрафів заборонило доручати неоплачені листи і їх почта буде нищити. Доручувати буде почта тільки такі листи та картки, що не оплачені повною оплатою, лише частинно; недоплачену належитість почта буде стягати при доручению подвійно.

— Вовки. На польсько - більшовицькій границі близько Вильна намножилися в лісах тільки вовків, що в білий день кидаються на худобу на пасовиську та її пожирають. Безборонне населення звернулося до властей, аби зорганізувала облаву та хоч трохи перебила вовків, бо в зимі з хати годі буде вийти.

— Купив землю на місяци!. До Варшави приїхав недавно якийсь мазур-селянин з західної Польщі і розпитував за якимось парцеляційним Товариством, бо хотів купити землю. Коли запитав якогось панка, де є парцеляційне бюро, той розговорився, що він сам парцелює дуже дешево землю, але на міся-

ци. Селянин здивувався, але дурисвіт почав йому говорити, що люди вже їздять літаками на місяць так, якби до Америки і що там дуже добра і дешева земля. І нарешті так закрутив чоловікови голову, що той повірив і дав панкови завдаток на землю, щось тисячу золотих. Аж потім доглупався, що той батяр обдурив його, але вже було за пізно, бо той утік. Не дивуємося, що був такий хитрий дурисвіт, але дивно нам, що трапився такий дурний чоловяга, який повірив у такі нісенітниці.

— **Гетьман Скоропадський купує церкву.** В Берліні затягнула православна російська церков богато довгів і мусіла бути придана на ліцитації. Її хоче купити бувший гетьман Павло Скоропадський, та віддати її для ужитку українським еміґрантам. Від тепер в тій церкві будуть відправлятися православні богослуження по українськи.

— **Книжки, що їх для оцінки прислали автори до нашої Редакції.** „Календар Просвіти 1930. Річник 52. Змісту 193 сторони, 28 уступів, ціна 3 зол. „Для неї все“ — календар альманах „Жіночої Долі“, 203 сторін, 41 уступів, — ціна 3·50 зол. Др. Ст. Шухевич „Спомини“, том V, ціна 4 зол. Др. Осип Назарук, „Гр. Католицька Церква і Українська ліберальна інтеліґенція“ стор. 148.

Лист із чужини.

Пишу до Вас, любі братя, з французького краю, послухайте милі друзі, як тут проживаю.

День за днем минає сумно, аж серденько мліє, щоби скорше перебути до тої неділі.

А як прийде вже неділя, йде кождий питати, чи вже є „Народня Справа“ й чи є Сорокатий.

Кождий тиснесь на сам перед, кождий хоче знати, що там в нашім рідним краю нового чувати.

Ця газета для нас мила, як та рідна мати, там сумує і співає Іван Сорокатий.

А що пише, то з нас кождий тут на вус мотає, бо вже кожде його слово свою вартість має.

І кличу вас, любі братя, добре уважайте, так, як радить Сорокатий, завжди поступайте.

Єднаймося, любі братя в одну спільну лаву, бо лише так переможем ту чорну темряву.

Спогадаймо й памятаймо, чиї ми є діти і що варто нам в недолі очима прозріти.

Співай далі, Сорокатий, всім давай пораду, щоби всі ми зеднались в велику громаду.

Будь і нам тут любим гостем у чужому краю, а як вернуся до дому, разом заспіваєм.

Заспіваєм, любий друже, як до дому верну, зійде щастя, як посієм те здорове зерно.

А тепер усіх пращаю сердечно і мило, а це пише передплатник

Максимів Данило.

(Цей вірш пише один наш свідомий робітник, що працює тепер у Франції. Він пише нам в окремім листі, як дуже сумує на чужині за рідною землею і рідними людьми. Він бачить, які чужі народи сильні через те, що тримаються в єдности, і тому кличе до своїх земляків, аби усвідомлялися і в згоді змагали до кращої долі.)

Господарські справи

Що по чому.

ЛЬВІВ, 22. Х 1929.

Збіжжа: двірська пшениця 36. до 37 зол., селянська 32 до 33½. жито 22 до 23; овес 19½ до 20½ гречка 26 до 27.

Бульба. У Львові платять за сотнар 5 до 7 зол.

Капуста головка середньої величини 20 грошів, копа від 5 до 16 зол.

Фасоля біла 100 зол., краса 60 до 75.

Свині. Експортова різня Рукера на Знесіню к. Львова платить за беконові свині 2· до 2·05 зол., за мясні 1·80 до 1·90 зол., за товсті по 2·05 до 2·10 зол. за кґ. живої ваги.

Рогата худобина: Минулого тижня платили за корову від 0·95 до 1·60 зол. зал. кґ. живої ваги. За телята 1·65 до 1·95.

Паша у Львові: сіно 9 до 12 зол. солома-околіт 10 до 12 зол.

Масло, молоко, яйця.

Маслосоюз платить дня 18. Х. за солене експортове масло по 5·30—5·40 зол., за несолене десерове 5—5·10 зол., за літру молока 0,34 зол. за копу яєць 12 зол. за літру сметани 1.40 зол.

Гроші: доляри 8·88 зол.; фунт штерлінґів 43 зол.; швайцарський франк 1·72 зол.; франц. франк 35 ґр.; бельґійський 1·24, празька корона 26 ґр, австрійський шілінґ 1·25, радянський червонець 17 зол (повинен коштувати 5 долярів), канадійський доляр 8·80 зол.

—o—

Як ратувати затроєну худобину.

Випадків затроєння худоби є богато. Чито наїсться отруйної паші, чи найде і зїсть більшу кількість соли чи вапна, — все те може спричинити затроєння.

Як на ногах і полових частях тіла видно висипку а болони пащі і очий зачервоніли та слизовина має розвільнення і болі, — то заходить підозріння, що худобина наїлася бараболяної гички або накільченої бульби і затроїлася. Такій худобині треба чимскорше перечистити жолудок. В тій ціли треба коням дати з хлібом 3 4 ґрами кальомелю а другим звірятам 10 до 20 ґрамів альоесу з водою, крім того треба коням або коровам 8 до 10 ґрамів таніни з водою, вівцям 3 ґрами, свині 1 ґрам. Рівночасно треба забезпечити худобину, аби не могла більше їсти затроюючої паші.

Як худобина не хоче їсти, горячкує, болони носа, очий і пащі пожовкли, як худобина скрегоче зубати, ходить штивно, то мається до діла зі затроєнням від лубіну. Негайно треба перестати пасти на лубіні і через кілька днів давати коневи по ложці чистого сільного квасу з бутилкою переварeної води. Для вівці вистарчає 10 до 12 кропель кислоти в склянці води. Дуже треба уважати, аби в той час не давати ґлявберської соли, бо вона в той час дуже зашкодилаби.

Також шведською конюшиною може затроїтися худобина, передусім кінь. Слизні болони пащі запалюються, чираки вкривають краї пащі, скірка на язиці відстає, худобина стає неспокійна. Треба негайно перестати кормити конюшиною та з хлібом дати 4 ґрами кальомелю або 3 ложки альоесу з водою, або прочистити. Крім того треба прополікувати з заду кишки літною миляною водою (ляватива).

Як звірина наїсться вовчих ягідок (беллядона), то наче скаженіє. Стає дуже неспокійною, очи збільшують зіниці, не може проликати корму, здувається і тяжко віддихає.

Таку худобину треба зілляти цілу студенною водою, а як мліє, то робити штучне дихання. Крім того треба пару разів денно давати тоніни, так, як при попередних затроєнях.

Як звірина слинить, паща пухне, вибльовує темну поживу, має розвільнення і тяжко поликає, то мається до діла зі затроєнням вапном.

Лічиться молоком, оливою, білком та розпущеною кислотою, оцтом або винним камінем. В важкім випадку закликати ветеринарного лікаря.

Перегляньте вашу бараболю, чи нема на ній бараболяного рака.

До Польщі дісталася найстрашніша хороба бараболь (картоплі), бараболяний рак. Його легко пізнати. На бульбах, а деколи також на гичці, виростають нарости, подібні до наростів рака на дереві. Ті нарости зразу білі, пізніше жовтіють; далі брунатніють і чорніють. Поверхня наростів стріпіхата порозпадувана. Деколи кілька наростів вкриває одну бульбу і деякі з них переростають саму бульбу.

Зраковатіла бульба скоро гниє та заражує другу бульба довкруги. За один рік може заразитися вся бульба в околиці. Та на цім спустошення не кінчається. Заразки хороби заражують землю і вони через кільканайцять літ будуть нищити кожду нову бульбу, посаджену на зараженім поли, та її цілковито знищать.

Тому кожда держава дуже остро поступає там, де появиться рак, аби його чим скорше винищати. В Польщі влада поборює рака в такий спосіб: як лише господар зауважить появу рака на своїм поли, повинен найдалі до 48 годин повідомити про це громадський уряд. Бульбу і гичку зі заражених місць треба спалити або глибоко закопати. Годувати нею худоби не вільно. Здорової бульби з підозрілого поля не можна вивозити поза границі обійстя і треба її зужиткувати у власнім господарстві. Воду з полокання бульби треба зливати до окремої ями, віддаленої 5 метрів від керниці і стайні. Час до часу яму треба поливати водою з формаліною. Через кільканайцять літ не можна на зараженім поли садити бараболь а з цілої околиці, де появився рак, не вільно вивозити бульби до міст чи заграницю.

Як бачимо, то бараболяний рак направду дуже грізна рослинна пошесть. Тому треба дуже уважати аби його не заволічи на своє поле. А як вже десь появиться, то не затаювати цего, бо його пе скриєш. Чим скорше його зачнеться нищити, тим ліпше.

На щастя є такі роди бараболь, що не дістають рака. Як де рак появиться, то там варта управляти такі ґатунки.

—o—

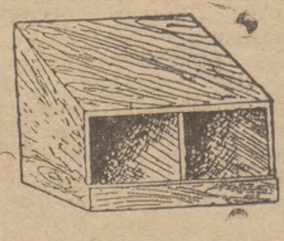
ПОРАДИ ГОСПОДИНЯМ

Приготовте контрольні гнізда.

В осени зачинають нестися молоді кури і, як їх добре кормиться та забезпечиться для них теплий курник, то несуться цілу зиму. Але не всі. Декотрі кури несуться лихо і їх не варто держати, тільки чим скорше треба їх збутися.

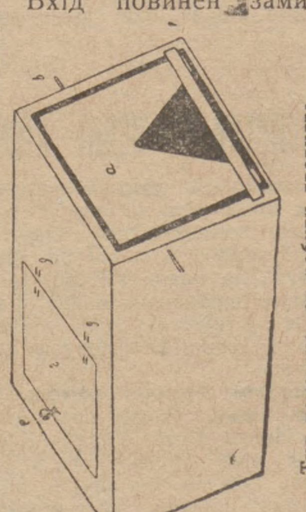
Якже переконатися, котрі кури добре несуться, а котрі ні? Наші господині роблять це так, що рано щупають кури. Цей звичай бувби не злий, якби не те, що пальцем легко можна перенести недугу з одної курки на другу і то на самі яйцеродні части. Дальшою невигодою є те, що щупані кури зачинають губити яйця і то навіть в ночи як сидять на бантах. Такі яйця, впавши на землю розбиваються. Тому щупати кури не є добре і це треба закинути а замість цього вживати так званих контрольних гнізд і перстенців.

Контрольні гнізда будується так як це видно на малюнку 1. Є це

Контрольне гніздо.

передилки з дощок з отвором-входом коло 40 цм. високим і широким. Горішна дошка повинна бути скісна, аби на неї не могли виазити і сідати. Вхід повинен замикатися

Тут показано, як робити дверцята.

дверцятами, що самі замикаються, як курка увійде до гнізда. Такі дверцята виглядають так, як це

видно на мал. 2. Є це дошка, що звисає на горішній завісі. На долі вона є вирізана і курка через виріз видить в гнізді солому і покладок. Через виріз старається влізти до середини. Дошка подається в зад і до гори і, як курка зайшла до середини, вертає на давне місце та вже не випустить курки, бо на зовні не подається. Її мусить випустити господиня горішним отвором. Одно таке гніздо вистарчає на 4 до 6 курок. Тому, де є наприклад 30 несучих курей — треба 5 до 7 гнізд. Що пів години повинен хтось переглянути всі гнізда і випустити курий, що до того часу знеслися. Рівночасно треба кожду курку, що знесла яйце записати до таблиці несlости. Є це велика звичайна картка паперу, на котрій зазначується, котра курка коли знеслася.

Аби можна було кожду курку розпізнати, треба всі кури позначити. Найліпше позакладати їм на ноги контрольні перстені, про котрі писалося недавно.

Скажете, що це все задає богато мороки і що не виплатиться тільки короводитися для одного-двох яєць. Тимчасом так воно не є і морока добре себе опл тить. Бо тільки при контролі несности доплекаємося кобрих неслих курий, що будуть нести богато яєць. Без контролі будемо держати богато лихих курий, що будуть дармо їсти корм і зменшувати дохід з курий. Тому, заки молоді кури ще зачнуть нестися, приготовіть для них контрольні гнізда і перстенці.

ПОРАДИ ПАСІЧНИКАМ.

Чим треба накривати гніздо бджіл з верху?

Говоримо про вулики, що з гори отвираються. В славянських вуликах накриває гніздо стеля вулика. Отже найкращою накривкою над рямками є дошки. Ці дощинки відстають від рямок на 7—8 mm так щоби понад рямками бджоли могли вільно проходити. Цей простір дає змогу бджолам легко переходити з рямки на рямку, управильнює тепло на все гніздо, та помагає бджолам держати гору свого поміщення в чистоті і беречись від мотилиці. Накривати полотном непрактично, бо його бджоли гризуть, полотно прилипає і забиває прохід бджіл з рямки на рямку, під полотном і рямкою завше залазить мотилиця і там закублюється. Тож само, коли на рямки покласти теплинник. Матою з соломи накривати рямки теж негодиться, бо бджоли крім згаданих причин, солому очищують, а сміття падає до гнізда. Вислані товариством „Рій“ українські і Дадана вулики, всі мають пази для згаданих дощинок. На верх цих дощинок кладется або теплинник або мати, або просто сухий мох чи мята солома. Американський вулик дощинок не має, тут треба на зиму дати або одну щільну дощинку (накривку) а на неї мату, або і полотно. При накладанню полотна, треба поперек рямок покласти два-три патички в нижню стінку укр. рямки і на ці патички класти полотно.

„Україн. Пасічник“.

Вісти з України
за Збручем.

На Радянській Україні арештувала московська влада богато визначних українських діячів. Між иншими арештовано митрополита української незалежної церкви, Чехівського, професора Єфремова, бувшого українського міністра Ніковського і богато других. Причина така: тепер на Україні реквірує влада від селян збіжжа. Селяни не хотять його віддавати і бунтуються. Вибухають навіть місцеві повстання, підчас котрих вбивають збіжжевих комісарів.

Проти одного такого повстання вислано з Київа полк війська але і він збунтувався, бо не хотів стріляти в своїх братів-селян. Московська більшовицька влада налякалася і зачала підозрівати, що це приготовляється велике повстання на цілій Україні проти Москви і більшовиків і зачала арештувати найвизначнійших громадян,підозріваючи їх, що вони організують повстання. Арештовано і богато селян.

До кого належить знайдена річ і яка винагорода за знайдення?

Закон каже, що найдену річ треба віддати тому, хто її згубив. Коли власник згубленої річи не знаний знахідчикови, то про знахідне, коли воно має більшу вартість, як одного золотого, треба оголосити чи то з казальниці, чи карткою на видним місці і то до 8 днів.

Коли найдена річ має більшу вартість, як 12 зол., то треба про її нахідне повідомити до 8 днів громадський уряд, або поліцію.

За знахідне може той, що найшов, зажадати від властителя найденого предмету 10 процент знахідного. Коли то знахідне більше як 1.000 зол, тоді понад 1.000 зол. може жадати лише 5 процент. Крім того властитель має повернути знахідчикови всі кошти знахідного і за переховання та кошти ліцитації, коли найдену річ треба було продати на ліцитації, аби не зіпсувалася (прим. знайдене мясо),

Колиж до року не зголоситься властитель найденого предмету, то знахідчик може найденої річи уживати. Але як і по тім часі зголоситься властитель, то треба річ віддати і всі доходи з неї, лишаючи собі лише 10% знахідного та кошти переховання. Щойно по трьох літах найдена річ може статися власністю того,хто її знайшов,а коли вона була власністю держави, костела або товариства, то аж по 6 літах переходить на власність знахідчика. Як хтось найде скарб: значить гроші, клейноти, або инші дорогоцінности, до нікого не належні, то до 8 днів має про це повідомити державний уряд. Половина скарбу припадає властителеви того ґрунту, в якім знайдено скарб, а друга половина знахідчикови. Наймленим робітникам, що принагідно найшли скарб, не належиться знахідне.

Хто найде скарб, але не повідомить про це влади в свій час, значить до 8 днів, той тратить право до нахідного і держава може зареквірувати цілий скарб.

Тому, як хто найде скарб, або якусь дорогу річ в землі, най сейчас зголосить про те Українському Націон. Музееви у Львові, (вул. Мохнацкого), а музей подасть далі відповідній владі.

До складу й прикладу.

Як я став війтом.

Доступив я вчора рано великої чести і про це вам, любі братя, спішуся донести.

Прийшли таки з мого села, з Торбинців, кампати, посідали коло мене тай стали казати:

„Ти, Іване, не журися, що будеш робити, ми кладем тебе на війта, мусиш це прийняти.

Бо скільки ми у Торбинцях війтів вибирали,а всі вони нас забули тай хрунями стали.

Тож ми собі рада в раду й вспіли ухвалити, щоби тебе громадою на війта просити.

Ще спробуєм, а якби й ти зіпсувався,брате,то вже хиба всій громаді прийдесь в гріб лягати.

Ми вже про це написали до пана старости, кажуть, що не може їсти з великої злости.

Та ми твердо за тобою геть усі обстали, і вже нам, ось, „затвардзене“ з повіту прислали.

Вже є тобі і печатка й палица новенька, ходи з нами до Торбинців, війтуй щасливенько“.

А я їм відповідаю: „Щож мені казати? Правду кажу: я не вчився нігде війтувати...

Та не один доступає й до царської власти такий дурний, що не вмівби навіть гуси пасти.

А потому, як візьметься, тай якось царює, хоч говорять, що то дурень, але він — не чує.

Тож війтівського я хліба мушу раз вкусити, хоч не знаю, чи ним довго буду ся кормити.

Іду з вами, побратими, тай не нарікаю, як така громади воля, то згода, приймаю!

І пішов я до Торбинців тай став війтувати, а як, то скажу за тиждень...

Іван Сорокатий

Антін Войнівський.

Борець за селянську волю
(З минувшини села Ямниці)

Громада Ямниця, станиславівського повіту, належала за панщини до дідича Михайла Шишковского, що мав двір в Угринові Долішнім. Цей дідич дуже знущався над людьми і бачно глядів, аби „його“ люди не збогатилися і не просвітилися. Приміром йому здавалося, що Ямниця забогата громада, і тому в році 1843 забрав людям громадські ґрунта і церковні гроші. Людий що сміли виступити проти цего, він жорстоко катував і не було на нього жадного права.

Тоді поважні громадяни зійшлися і врадили, що нема иншого способу, лише післати — розуміється крадьки перед паном — одного або двох людий до Відня, до цісаря. Бо бідні люди вірили, що цісар добрий чоловік і що він навіть не знає, як то пани над селянським народом знущаються, але як би йому хтось про це доніс, то він зараз покарабви пана.

На тій нараді селян Ямниці зголосився відразу старий селянин, Іван Смицнюк, що він піде до Відня, до цісаря. І справді вибрався за кілька днів тайком перед панськими гайдуками і посіпаками й пішов шукати правди на кривду.

І оповідають люди, що Смицнюкови удалося дійти до Відня й стати перед цісарем, — а тоді був цісар Фердинанд, бо аж по нім в р. 1848 став цісарем Франц-Иосип. І кажуть, що справді цісар дав Смицнюкови якесь письмо і він з тим письмом вернувся з Відня до Ямниці й показав письмо панови Шишковскому. Та дідич не настрашився того, але ще більше почав угнітати нарід і пильно стеріг, аби з громади не втік ще якийсь другий до Відня на скаргу. Смицнюка казав замкнути до арешту.

Але люди помогли якось Смицнюкови втікти й він вибрався до Відня другий раз. Пан ще більше розлютився, бо вже тепер боявся, щоби Смицюк другий раз не дістався до Відня. Тому вислав за ним сильну погоню своїх слуг. Слуги зловили Івана Смицнюка, кажуть, шо аж під Віднем, і припровадили його назад і вкинули до вязниці. Та Смицнюкови вдалося втікти другий раз. Але панські посіпаки зловили його таки за Ямницею в лісі Говках. Вони на приказ пана замучили бідного Смицнюка на смерть, а потім привязали його до воза і волочили по селі, громаді на пострах, а кров зі замученого тіла кровавила поле й дороги і всякала в рідну землю, яку він так горячо любив. Це сталося з ним дня 3 квітня 1843 року. Поховала його вдячна громада, а як знесли панщину в 1848 році, то на могилі героя Івана Смицнюка поставили памятник. Від того часу минуло 80 літ, над Ямницею пройшла буря світової війни, ціле село було зрівнане з землею, але поважний памятник героя остався ненарушений. Це служить громаді за добрий знак, що вся кривда мусить пропасти, а правда буде стояти, як граніт.

ТОРБИНКА СМІХУ

Дорогий віл.

Один заможний господар дуже витратився на свого сина в школах і продав неодну корову, бо син був лінивий і марнотратник. Коли батько продав останню корову, сказав:

— Боже, скільки то коров пішло на того одного вола!

Коли їсть курку

Селянин їть курку лише тоді коли він дуже хорий, або коли курка дуже хора.

Злодійська родина.

Суддя: — Що сказавби на те твій батько, якби довідався, що ти такий молодий крадеш?

Злодій: — Пане судіє, запитайте його, він сидить тут у тюрмі за злодійство.

Сліпі прозріють.

Сліпий старець: Ой, людоньки добрі, запоможіть сліпого каліку.

Чоловік: — Як можете говорити, що ви сліпі, коли бачу, що читаєте якийсь календар?

Сліпий: — Та бо то, чоловічку, календар „Народньої Справи“ **Золотий Колос**, а я чув, що від нього і сліпі прозрівають.

Найбільше, найкраще і найдешевше, а при тім найцікавіше, що тепер появилося у Львові, — це є Календар „Народньої Справи“ **Золотий Колос** на 1930 рік. Має около 200 сторін, а коштує тільки 2 золоті.

Новітна вавилонська вежа.

Нюйорський маґістрат дозволив будувати великанський 150-поверховий дім. Буде це найвищий та найбільший нім на земській кулі. Буде коштувати 75 міліонів долярів, а будова буде тревати цілих 8 літ.

На даху буде летунська площа, на якій будуть сідати і вилітати літаки. В домі найде поміщення коло 50 тисяч людий.

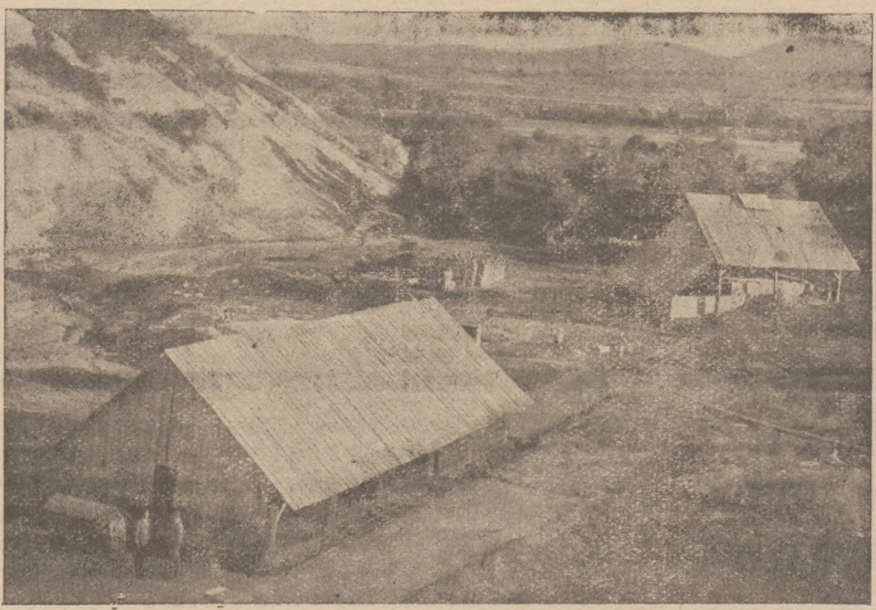
Богато людий в Нюйорку запротестувало проти будови того дому, бо бояться, що з ним станеться то, що сталося з біблійною вавилонською вежою, значить завалиться. І це можливе, бо дім буде високий коло 400 метрів, майже пів кільометра. Чи видержать хочби навіть залізні фундаменти такий тягар на собі?

Міліонер умер з голоду.

В Іспанії помер з голоду один горбатий жебрак, що жив дуже нужденно і їв лише хліб з мармолядою. Як його трупа завезли до трупарні, виявилося, що небіщик цілковито не був горбатий, тільки причепив собі штучний горб з лахманів. Горб розібрали і найшли в нім більше, як міліон бельґійських франків та 10 тисяч долярів.

Читальняна цегольня.

Виділ Читальні „Просвіти“ в Мізуні Старім пов. Долина впав на добру думку, щоби придбати фонди на будову „Народного Дому“ в Мізуні Старім. Ось заходом читальні збудовано в Мізуні цегольню, яка дуже добре розвивається, бо виробляє першорядну цеглу. Чистий прибуток з цегольні призначений на будову „Народного Дому“. Розуміється, що всі поблизькі, а то й подальші наші люди, що потребують цегли до будови, повинні тепер замовляти цеглу лише в цій цегольні, щоби цему підприємству, яке має такі гарні цілі, улекшити його задачу. Радимо, аби всі наші читальні та й инші установи по селах були також такі підприємчиві, щоби придбати фонди на свої цілі.

Відподальний редактор: Лев Чубатий. Видавець Іван Тиктор.

З друкарні Щасного Беднарского в аренді „Кооперативи Ґрафічного Промислу“ у Львові, Ринок 9. Телеф. 76-14.